

Katedrala eta Done Jakue Bidea, historia partekatua

Santa Maria katedralak Done Jakue bidearekin duen harremana pasarte historiko bat baino zerbait gehiago da. Etapak betetzen jarraitzen duen harreman bizia da, baita pandemiak eragindako ziurgabetasun-garai honetan ere. Izan ere, tenplua erromesen erreferentzia-gune gisa finkatu da Gasteizen, eta bertako aterpetxea kredentzialak lortzeko gune gisa egokitu da.

Gogoratu behar da "Barnealdeko Euskal Bidea" 7 etapatan egin ohi dela, eta Arabako hiriburua dela ibilbideko ezinbesteko geralekue-tako bat. Hiriak, erromesentzako interesgune ugari eskaintzen ditu, eta horien artean, Santa Maria gain, XIV. mendean eraikitako Santiago apostoluaren omenezko kapera nabarmentzen da.

Izan ere, bidea Gasteiztik igarotzen da, Done Jakue hiribidetik, Erromesaren Pasealekuan amaituz. Tarte horretan, Santa Maria Katedrala bisitatzea funtsezkoa da hiriaren historia ulertzeko eta Santiago apostoluaren inguruko hainbat xehetasun ezagutzeko.

Katedrala Gizateriaren Ondare gisa

Era berean, UNESCOk "Espainiako Iparaldeko bideak" Gizateriaren Ondare gisa aintzatetsi izanak Santa Maria Katedrala Gizateriaren Ondare monumentuen zerrendan sartu zuen, Bideari lotutako ondare gisa.

Pandemiak bete-betean kolpatu zuen erromesen jarduera, baina Gasteizek Bidearekin duen konpromisoari eutsi dio garai zailenetan ere. Izan ere, bere aterpetxea izan zen lurraldean jarduera berreskuratu zuen lehenetarikoa.

Lagunen Elkartearekin lankidetzaz

Santa Maria Katedrala Fundazioak lankidetzaz estuan dihardu 1990ean sortutako Arabako Done Jakue Bideen Lagunen Elkartearekin. Lankidetzaz horren ondorioz, hainbat ekintza bateratu egin dira urte osoan zehar, hala nola joan den abenduan Fundazioaren lokaletan emandako GPS orientazioari buruzko ikastaroa, eta pandemia hasi zenetik Aterpetxeak kredentzialak banatzeko puntu gisa funtzionatzen du.

Elkartek duela gutxi egin du pandemiak eragindako geldialdiaren osteko lehen batzar orokorra Navaridasen, eta aldizkako irteerak antolatzen ditu bazkideentzat, baita hitzaldiak eta inguruko elkar-teekin topaketak ere. Elkarteko kide izateko, astearte eta ostegunetan 18:30etik 20:30era irekita dagoen Zapatari kaleko 85. zenbakian dagoen lokalera joan edo **945 144 794** telefono zenbakira deitu besterik ez da egin behar.

Esklabotzako Ama Birjina kaperara itzuli da.

Pieza hori katedralera itzuli da, Gizakiaren Aroak erakusketaren XXV. ediziorako laga ondoren. Duela 700 urtetik Santa Maria Katedralean dagoen eskultura hitzordu historiko-artistiko horretarako atera zen lehen aldiz Arabatik. Erakusketaren haria Ama Birjina zen, eta Gizakiaren Aroen zuzendaritzak eskatu zuen, bere balio artistiko eta historikoarengatik.

Euskal Herrian Andra Mari gisa ezagutzen den Ama Birjinaren tipologia hau, probintziako imajineria gotikoko adierazgarriena da. Egur landukoa eta polikromatua da, eta, tronu batean eserita dagoen, eskuineko eskuan sagar bat eta ezkerreko belaunean Haurra dituen Birjina erakusten du. Bere historia 1277an hasi zen, Alfontso X.-ak hiriko lehen zaindari bihurtu zuenean, Gasteizen larriki gaixotu eta Ama Birjinari sendabidea eskatzean mirakuluz sendatu ondoren.

Gangetako klabeen enigma

Katedralaren alboetako habeartek klabe apaingarririk ez duten gangez osatuta daude, eta hori misterio txiki bat da oraindik, inguruko gangez klabe apaindua baitute.

Ana Isabel Ugalde Gorostiza Artearen Historian doktoreak idatzitako "Una mirada al cielo. Iconografía de las claves de bóveda de la Diócesis de Vitoria" liburuaren arabera, ganga horien eraikuntza XIV. mendearen lehen erdian egin zen, gutxi gorabehera. Egilearen hitzetan, gangaren goialdetik zulatutako klabe horiek, lantzeko harrizkoak baino askoz errazagoak ziren zurezko torterak (klabearen beheko aldea, normalean apainduta) jartzeko edo lanparak zintzilikatzeko prestatuta zeuden. Torteren kasuan, historialariak adierazi du litekeena dela nabeek izendapen edo titulartasun espezifikorik ez izatea.

Edonola ere, oso interesgarria da Katedralako gangetan ikus daitezkeen gainerako klabe lauekin edo harriz landutakoekin bikain osatzen diren klabe zulatu horiek ikustea.

Adriano VI.-a Aita Santuaren izendapenaren 5. Mendeurrena

Duela 500 urte, Gasteiz une historiko baten lekuko izan zen. Adrian Utrecht kardinala Aita Santu izendatu zuten 1522ko otsailean, Aizto-gile kaleko Kordoiaren Etxean bizi zenean -garai hartan, Arabako hiriburuko etxerik onena zen-.

Garai hartan, kardinal holandarra

Gaztelako gobernadore erregeorde ere bazen. Izan ere, Karlos V.-a Alemanian zegoen. Adriano, erregeorde gisa, erasoaldi bat prestatzen ari zen Gasteizen.

Aita Santu zen garaiaren penintsula bisitatu zuen lehena izateak sortu zuen zalapartaren ondorioz, Arabako herria Adriano VI.-a Aita Santua babesten ahalegindu zen. Hark, esker on gisa, Gasteizen Elizbarruti bat sortzea agindu zuen, horretarako hiru mende eta erdi itxaron behar izan ziren arren, 1862ra arte. Edonola ere, uste da Aita Santuaren konpromiso hark eragina izan zuela elizbarrutiaren eraketan, eta, beraz, urte berean, Santa Maria kolegiata zaharra katedral gisa sagaratzean.